

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Okrajna učiteljska društva opozarjamo na današnji poziv kočevskega učit. društva, da tudi ona izvedejo enako akcijo.

Društvene vesti.

Zborovanje Ljubljanskega učiteljskega društva.

Obsodba obrekovalcev učiteljstva.

Ljubljansko učiteljsko društvo je zborovalo dne 4. oktobra 1921 v prostorih I. dekliške meščanske šole v Ljubljani. Predsednik Fran Skuli je otvoril zborovanje točno ob 6. uri zvečer. Pozdravil je tople vse zborovalce in se z lepimi besedami spominjal pokojnega kralja Petra Osvoboditelja. V spomin so mu zborovalci zaklicali: Večna slava! Dalje je izrazil predsednik čustva udanosti in ljubezni do mladega kralja Aleksandra, ki so mu zaklicali zborovalci navdušeni živio! Nato je prešel na dnevni red. Tovariš predsednik je poročal o tekočih zadevah. Volil se je odbor, katerega naloga je, da goji stike z učiteljskimi in učiteljskišnicami, prireja zanje predavanja in izlete itd. Potem je sledilo poročilo društvenega blaginika, ki se je vzelo na znanje. Pri slučajnostih se oglasil k besedi ravnatelj Jelenc, govori o grdih napadih na učiteljstvo v »Jugoslaviji«, »Slovenca« in »Novem Času« ter poda nastopno izjavo in protest:

IZJAVA IN PROTEST.

Od 24. septembra sem, od časa razsodbe v Peskovi aferi, je učiteljstvo predmet najostudnejših, podlih neosnovanih napadov v nekaterih naših političnih listih. »Jugoslavija«, »Slovenec« in »Novi Čas« poskušajo in tekmujejo med seboj, kdo bo zbil več smrdljive gnojnice na učiteljstvo, ki je združeno v »Udruženju jugoslovanskega učiteljstva«, kdo ga bo »še onsoval z najogubnejšimi psovki«. Znan »pons asinorum« in Šusteršičeve »numerirane kosti« so bili v primeru k tem izbruhom pohlevni izrodki, podivjane žurnalističke. Nikdar se še ni med Slovenci v kakem listu tako kruto pobijal učiteljstvo in se mu jemala čast, nikdar učiteljstvo tako sramotilo, pred vsjo javnostjo kakor je to storila »Jugoslavija« v svojem uvodnem članku z dne 28. septembra 1921 odrekačoj mu značajnost, ko piše doslovno: »Učiteljstvo je hlapčevsko doslej še vsem mogotcem, ki so davili in teptali naš narod«. Z dokazi na dan za to trditev, podle duše! Če ni to podlost najgrše vrste, če ni to ostudna laž in sumničeničje potem ne vemo, kaj naj še označimo s to besedo. In zakaj vsi ti izbruhi? Zato, ker so nekateri naši tovariši morali pod prisego izpovedati in izpričati resnico o človeku, ki je uganjal nenravnosti.

Ali naj molče požremo neosnovane napade, sumničeničja in obrekovanja, ali naj potrpežljivo prenašamo, da nam ljudje Peskove sorte mečejo take psovke v obraz? Nikoli in nikdar! Če bi storili to, bi pokazali, da nismo vredni imena učitelja, da nam je učiteljski ugled prazna beseda, naša čast prazna pena; potem ne zahtevamo nikdar več, da nas še kdo upošteva.

Da izve naša javnost, da si ne pustimo pobijati svojega ugleda in teptati časti, podajemo sledeči protest in izjavo:

1. Ljubljansko učiteljsko društvo, ki je včlanjeno v UJU, poverjeništvu Ljubljana, zbrano na svojem zborovanju dne 4. oktobra 1921, protestira najodločneje proti ostudnim izbruhom in neosnovanim napadom »Jugoslavije«, »Slovenca« in »Novega Časa« na učiteljstvo.

2. Zahtevamo za kruto žaljenje vsega v UJU udruženega učiteljstva popolno zadoščenje.

3. Ako ne dobimo zadoščenja, si ga bomo znali sami priboriti.

4. Zahtevamo od učne uprave, da nas štiti pred tako podivjano žurnalistiko.

Izjava in obsodba je bila sprejeta z velikim odobravanjem in ogorčenjem nad podlimi napadi. Proti sta glasovala samo društveni tajnik Josip Ambrožič in društveni blaginik Friderik Repovš. S tem svojim vse obsodbe vrednim činom sta se obsodila sama. Ona odobravata, da nas psujejo po listih, obrekujejo in sumničijo in jemljejo ugled in čast. Ljubljansko učiteljstvo in te obsodilo, zato ne izgubljamo nič več besede o tem žalostnem pojavu med ljubljanskim učiteljstvom.

Slednjič je bil sprejet Jelencov predlog, da se zgornji protest in izjava priobči v »Učit. Tovarišu«, »Slovenskem Narodu« in »Jutru«. Nato zaključil predsednik zborovanje.

+ Učiteljsko društvo za kočevski okraj opozarja vse v okraj novodošle tovariše in tovarišice, ki so bili že ali nameravajo šele, pristopiti k UJU, da javijo nemudoma svoje naslove na podpisano predsedstvo oziroma tajništvo. To pa radi evidence in pospešitve rednega poslovanja ter da ni oškodovano poverjeništvu UJU za članarino. — Predsedstvo okraj. učit. društva za Kočevje v Ribnici (Dolenjsko.)

+ Kamniško učiteljsko društvo zboruje v četrtek dne 13. oktobra 1921 ob 10. uri dopoldne v šolskem poslopju v Radomljah s sledečim dnevnim redom:

1. Zapisnik zadnjega zborovanja.
2. Kmetijski - prirodnoznanjski pouk, predava nadzornik šolskih vrtov tovariš Fran Črnačoj.
3. Množinski rodilnik v skrbobhrvaščini, predava tovariš Fran Jordan.
4. Razgovor o novih šolskih tiskovinah.
5. Pobiranje članarine za »Slovensko šolsko Matico«.
6. Slučajnosti.

Udeležba zborovanja je za vse člane obvezna. Pismena opravičila naj se pošljejo tovarišu predsedniku Tomo Petrovcu, nadučitelju v Jaršah pri Domžalah.

+ Učiteljsko društvo za Maribor in bližnje okolice zboruje v sredo, dne 12. oktobra popoldne ob 17. (5.) uri v risalnici deške meščanske šole. Na dnevnem redu je razen običajnih točk poročilo o skupščini UJU na Slatini in predavanje tov. Malenška: »Spomini iz Macedonije«. Po sklepu skupščine UJU je udeležba za vsakega člana obvezna. Naj tedaj nikdo ne izostane.

+ Trziški krožek Okr. učiteljskega društva Krško zboruje v šoli v Mokronogu dne 13. oktobra t. l. takoj po zaprilezi učiteljstva z dnevnim redom:

1. Utisj z deleg. zborovanja v Rogoški Slatini. (Poroča muč. Klanšek.)
2. Kmetijski pouk v osnovni šoli. (Poroča nadz. Črnačoj.)
3. Slučajnosti.

Zborovanje je važno, — naj ne izostane nikdo. K.

+ Učiteljsko društvo za Kranjski šol. okraj zboruje v sredo dne 12. okt. ob 9. uri v Kranju v šol. prostorih. Dnevni red: 1. Pouk manj nadarjenih, poročla Josip Mihelič, naduč. v Pred. dvoru. 2. Kmetijski poučno potovanje po Srbiji, poročla Josip Lapajne, naduč. v Cerkljah. 3. Vprašanje kraj. šol. nadzornika. 4. Slučajnosti. Za obed naj skrbi vsak sam.

+ Učiteljsko društvo za kočevski okraj naznanja članom in članicam, da se vrši jesenska zborovanje društva v soboto 15. t. m. ob vsakem vremenu v Ribnici. Na dnevnem redu so važna poročila stanovske in drugačne vsebine. Marljivo tovariš A. Z. nas bo zabaval z referatom o risanju v ljudski šoli. Tovariši in tovarišice udeležite se v največjem številu zborovanja, kjer se naučite risati, kjer se pozabavate v veselje tovariški družbi. Da ne gremo v Dobropolje glasom sklepa zadnjega zborovanja, je vzrok v poznem jesenskem času in v negotovosti lepega vremena. Tje pa gremo gotovo spomladi leta 1922. Istočasno pa poziva društvo vse tovariše in tovarišice, ki so novinci pri nas in ki se žele organizirati strokovno in stanovsko, da javijo svoj pristop predsedstvu društva v Ribnici najbolje na naslov Anice Sedej, učiteljice Ribnica ali pa na ravnateljstvo meščan. šole ravnatelj Kdor je iz drugih okrajev prišel, naj poročla odeska je prišel in za koliko časa je tam vplačil članarino v svrhu evidence. Tovariški nazdar! Predsedstvo.

Vestnik meščanskih šol.

— c Vabilo na izredni občni zbor »Društva mešč. učiteljev v Sloveniji« dne 9. oktobra t. l. ob 10. uri v deški meščanski šoli v Celju. Dnevni red:

1. Poročilo o delu ankete v Beogradu.
2. Naša organizacija.
3. Izprememba pravil.
4. Slučajnosti.

Prosimo, da se tega prevažnega zbora udeležijo vsaka šola v čim največjem številu. Kdor nikakor ne more, naj da tovarišu pooblastilo. Na zboru se bo treba odločiti v mnogih ozirih in bo poznejše prerekanje prepozno.

Za odbor:

A. Stupca, s. r.

Drag. Humek, s. r.

Iz Jugoslavije.

IZJAVA.

Ker nas nekateri listi hočejo prisiliti, da se vmešamo v zadnjo ogabno afero — žal — slovenske politične javnosti, izjavljamo, da prepustimo yso zadevo onim, ki so jo spravili na dan in so jo mešali, naj nosijo sami vse posledice svojih strasti. Naš list ni glasilo za take politične odmeve! Najodločneje pa obsojamo, da se sedaj ta zadeva izrablja proti vsemu učiteljskemu stanu in se po gotovih listih blati pavšalno ves učiteljski stan, zaradi teh dejanj; posebej pa še obsojamo, da se spravila v stik s to afero našo stanovsko organizacijo in vodstvo UJU, ki ni imelo v yso zadevo prav nobenega stika. Proti temu strankarskemu izrabljanju bomo najodločneje nastopali in smo prepričani, da bo ogromna večina učiteljstva vedno v tem oziru soglašala z nami in

obsojala obrekovalce našega stanu — bodisi te ali one stranke.

Uredništvo »Učit. Tovariša«.

— Napadi na učiteljski stan in UJU. Zadnje dogodke izrabljajo razni učiteljski nenaklonjeni listi v to, da blatijo na podlagi teh slučajev sedaj ves učiteljski stan in ga delajo odgovornega za posameznike ter mu jemljejo ugled in javnost. Obsebi umevno je med temi listi »Slovenec«, a ta se primeroma še odlikuje v svoji zmernosti napram »Jugoslaviji«, ki je takoj po končanih dogodkih pričela brezstidno z bruhanjem na ves učiteljski stan. A niti to ni zadoščalo »Jugoslaviji«; spravila se je celo na UJU in na predsednika Jelenca ter skuša vmešati tudi UJU v njeno gnojnico.

— Zelo umestne besede. »Naprej« piše: »Nehajte, za boga! Zadnji »Ptujski list« je objavil dolg dopis iz St. Janža na Pr. polju, v katerem se prepira s tamkajšnjim župnikom in klerikali. V omenjenem dopisu očita dvema učiteljicema stvari, ki bi se jih po našem mnenju javno v listu ne smelo očitati. Če je kje kakšna napaka, se jo da odpraviti na drugi način, ne pa iz političnega sovraštva obsiti vsako malenkost na veliki zvon. Kaj vam prav nič ni mar ugled splošnega učiteljstva? Ali se vam zdi, da ste z neobskusno afero, ki se je v nedeljo odigrala pred sodiščem, premalno škodovali učiteljstvu na ugledu? Ali ne veste, da prihaja list, ki je pisan za otroke, v roke tudi istim? Nehajte torej! In učiteljstvo? Kdaj se bo postavilo v bran svojega stanu? Čas je, da se postavi, da naredi konec razmeram, ki spravijo učiteljski stan ob ves ugled!

— Na krov, v obrambo ugleda našega stanu! Okrajna učiteljska društva pozivamo, da se pečajo z vprašanjem, kako bomo organizirali obrambno delo za ugled in čast našega stanu proti izrabljanju. Zadnji napadi na naš stan in organizacijo zaslužijo ogorčenje in protest! Že zadnjič smo povdarjali, da je treba na napade reagirati v nam prijaznem javnem časopisju, (ne stanovskem), da pride glas v našo obrambo tudi med ljudstvo in vodilne kroge. »Slovenec« je odprl v svojih predalih »Učiteljski vestnik«, kjer napada naš stan in šolstvo; potreba je v javnem časopisju razkrinkati te nakane in laži. Prepričani smo, da nam prijazni listi odpro take »Vestnike« v našo obrambo, potreba je delo le organizirati in preskrbeti listom stalne dopisnike. Pozivamo okrajna učiteljska društva, da se bavijo s tem vprašanjem, da določijo liste, na katere je treba odgovarjati, da se paralizira napade, ter pošljejo spretno dopisnike, ki bodo v javnosti nastopali proti izrabljanju našega stanu ter informirali javnost v naših zadevah. Prepričani smo, da se v vsakem okraju najde par tovarišev, ki bodo prevzeli in izvedli to nalogo. Stroške za naročnino listov, ki so potrebni dopisniku naj prevzame okrajno učit. društvo, ker je to vsekakor aktivni izdelek za naš stan in v dobrobit nam vsem. Okrajna društva naj pošljejo tozadevne sklepe in ukrepe ter eventualne nasvete tudi osrednjemu vodstvu naše organizacije.

— Obsodba obrekovalcev učiteljstva. Med društvenimi vestni prinašamo prvi odmev na podla obrekovanja in blatenja učiteljstva s strani gotovega dela slovenskega časopisja. Naše organizacije si ne damo oblatiti in ne imati časti našemu stanu!

— Ob obletnici koroškega plebiscita. (Obmejni škandal.) Da se ne bo očitalo enkrat učiteljstvu brezbriznosti se spravi zadeva Holmske šole v javnost, sedaj ko stojimo takorekoč pred dovršenim dejstvom. Učiteljstvo je pravočasno opozorilo merodajne kroge na važnost te zadeve, a bilo je kakor navadno, vse zastoj. Celo leto je trajalo, preden je vse dozorelo in postalo vendar enkrat — fakt. S trihodnim šolskim letom (november) se govori na Holmcu (pri Prevaljah), tik koroško avstrijske meje nova šola. Učni lokal, kakor tudi učiteljsko stanovanje ni kakor ne odgovorja zadevnim predpisom šolskega zakona, o čemur se je tudi prepričal g. višji šolski nadzornik Gabršek osebno. Hvalevredno je, da se vendar enkrat da ljudem že tolikokrat zahtevana šola katero so morali vsled brezbriznosti lokalnih faktorjev tako dolgo, po nepotrebnem pogrešati. Drugače pa je naziranje gotovih ljudi, ki imajo o tem odločiti, in sicer kar se tiče šole in učiteljstva. Ni res, da bi morala biti vsaka luknja dobra za šolo in učitelja! Na meji velja ta princip še bolj. Omenjamo le to! Delavec (obratovodja) premogovnika na Holmcu, ki je stanoval prej v hiši, namenjeni za učiteljevo stanovanje, si je poiskal stanovanje drugod, ker mu je bilo to preslabo. Prazne prostore so adaptirali za učitelja. Nič bolje ni z šolskim prostorom! Za popravilo teh prostorov (last grofa Turnaja) se rabije velikanske vsote. Seveda gre za to tudi od vlade podarjen denar 13.000 K. Višek škandala pa tiči v tem, da oblast ni vprašala kakor to ukazuje zakon, za mnenje strokovnjakov; ne okr. šol. nadzornik, ne okr. zdravnik in ne gradbena oblasti ni bila pozvana na izjavo v tej zadevi, ozir. na komisijončni oled! Ne veriammo, da bi hotela občina prevzeti brez vsega visoke stroške popravil (nad 30.000 K) grofovih hiš, ko na je lahko dobiti poslopje primerno za šolo in učiteljevo stanovanje — brez vseh stroškov. Gospod ravnatelj jeklarne v Ravneh tega noče uvideti, gospod okrajni glavar na tudi nima (1) sredstev, da pripomore šoli do primernih prostorov! Kaj neki bi storil g. ravnatelj, ako bi nakazali njemu to stanovanje, šolsko sobo pa za pisarno! Gotovi sloji se še vedno ne morejo navaditi na to, da učitelj ni več to, kar je bil nekdanj! Kar ie za premogovnega delavca preslabo — ne more in ne sme biti dober za učitelja. Tako prezirati se ne pustimo! Velika škoda je, ki jo utrpri vsled te zadeve oblast in šola in to v času, ko straši razmejitvena komisija! Heilmatdienst bo imel seveda zopet lahko delo! Zastopnika učiteljstva v okrajnem šolskem svetu pa prosimo pojasniti, kako stališče je zavzel pri sejah okr. šol. sveta glede te zadeve. Gospoda glavaria pa prosimo v interesu šolstva, da obrača večjo pažnjo razvoju šolstva v okraju — in se ne pusti voditi od nemškonalnega ravnatelja jeklarne! Ljudstvo ima tudi svojo sodbo!

— Posnemanja vredno! Učiteljstvo osnovnih šol v Gorenjem in Dolenjem Logatcu je na svojem sestanku soglasno sklenilo, da se zaveda svoje državljanske dolžnosti in to za vednost dokaže s tem, da vsak učitelj (ica) podpiše državno posejlo po 100 dinarjev.

— Slovenskemu učiteljstvu! Rok za podpisovanje 7% državnega posejla je podalšan do 15. t. m. Med podpisovalci je gotovo tudi častno število slovenskih učiteljev, a celokupnega učiteljstva ni. Pri skromnih dohodkih, ki zadostujejo jedva za preživljanje nam ni mogoče podpisovati velikih, blestečih števil, nekaj pa zmore vsak. prav vsak izmed nas, če ne naenkrat, na v obrokih. Za državnim uradničtvom ne smemo zaostati državni učitelji-uradniki. Okroglo tri tisoč nas je v Sloveniji. Podpišimo vsakdo po tisoč kron in dali smo državi lepo vsoto treh milijonov kron na razpolago. Plačajmo ta znesek v petih obrokih po 200 K. Šolska vedstva naj preskrbe podpis prav vsakega učitelja na šoli in te podpise naj predlože s prvim obrokom v ta namen določeni banki. Učiteljski Tovariš pojasni v današnji številki vse, česar je v tej zadevi treba. Tovariši, tovarišice! Ijubezen do svoje mile, skupne domovine, ki je nima, mo je na jeziku pred otroci, ampak tudi v srcu, dokumentiramo pred svetom in pokažimo s svojo požrtvovalnostjo, da popolnoma zaslužimo častni naslov državnih učiteljev!

— Izpit za pouk tleovadbe na srednjih šolah se vrši pri izpraševalni komisiji v Zagrebu dne 5. decembra t. l. Prošnje za pripustitev k izpitu je vožiti pri izpitni komisiji v Zagrebu. Prošnji naj se priložijo vsa dosedanja izpričevala ter kratek opis svojega življenja in delovanja v telovadni stroki. — Natančnejša pojasnila daje dr. Bučar Franjo, Zagreb, Josipovac 19.

— Narodna Prosveta primaša v svojih zadnjih dveh štev. obširno poročilo o I. pokrajinski skupščini UJU — pov. Ljubljana, ki se je vršila v septembru v Rogoški Slatini.

— Tragičen slučaj. Naša tovariša in sotrudnika, Anton in Janko Leban sta tekom dveh mesecev izgubila soprog. Hudo prizadetima starijama naše sožalje.

— V kočevskem okraju je še nekaj praznih učnih mest. Učitelji in učiteljice, ki še nimajo službe, naj se osebno ali pismeno zglaste pri okrajnem šolskem nadzorniku v Kočevju.

— Šolska vodstva, ki potrebujejo za učence »Šolske liste« nekaterih prvih in sedanih izdaj, ki niso več v zalogi in tiskar. Učiteljske tiskarne, naj se obrnejo k trgovini g. Pavčiču v Kostanjevici, Dolenjsko.

— Kai se godi v Prevaljah? Že zadnjič smo poročali v našem listu o brezglavnem postopovanju oblasti o priliki izpraznitve prevaljske šole, ko se je ista reklamirala za hišnico in o deložiranju učitelja tov. K. ki je stanoval v šoli. Poročali smo tudi da je stanovanjska oblast